

ՀԱՄԱՌՈՑ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՑ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՀԵՏ ՌԻԿՐԱԽՆԱՅԻ ՎԵՐԱՄԻԱՎՈՐ-ՄԱՆ 300-ԱՄՅԱԿԻ ՆՇՈՒՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ.— Մոսկվայի Միության բոլոր ժողովուրդների հետ միասին, հայ ժողովուրդը լայնորեն նշում է Ռուսաստանի հետ Ուկրաինայի վերամիավորման պատմական տարեթիվը։ Այս օրերին Հայաստանի աշխատավորները, բազմահազար ինտելիգենցիան համակված են բարեկամական ջերմ սիրո զգացմունքներով դեպի հերոսական, տաղանդավոր ուկրաինական ժողովուրդը, որն առհասարակ կապելով իր բախտը ռուս մեծ ժողովրդի հետ, հասել է շտեմնված նվաճումների իր ազգային վերածնության, անտեսության և կոլտուրայի բնազավառներում։ Ռուսաստանի հետ Ուկրաինայի վերամիավորման տարեթիվը առկա է բոլոր ժողովուրդները նշում են որպես մեծ տոն։

Համաժողովրդական այդ տոնի առթիվ Մոսկվայի Հայաստանի քաղաքներում, գյուղերում, արդյունաբերական ձևերարկություններում, հիմնարկներում, ուսումնական հաստատություններում տեղի են ունենում դասախոսություններ, զեկուցումներ և երեկոներ՝ նվիրված Ուկրաինային, կազմակերպվել են ուկրաինական ժողովրդի մեծ հաղթանակները պատկերող ցուցահանդեսներ։

Հայաստանի մի շարք բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում և գիտահետազոտական ինստիտուտներում տեղի ունեցան գիտական սեսիաներ՝ նվիրված Ռուսաստանի հետ Ուկրաինայի վերամիավորման 300-ամյակին։

Ուշագրավ էր Երևանի Պետական համալսարանի գիտական սեսիան, որը տեղեց Երկու օր։ Պատմական գիտությունների թեմատիկա Ռ. Մանուկյանը սեսիայում հանդես եկավ զեկուցումով, որի մեջ նա կանգ առավ Մոսկվայի Միության ժողովուրդների բարեկամության ամրապնդման գործում ռուս ժողովրդի դերի վրա։ Դոցենտ Մ. Շիմշիլյանի զեկուցումը նվիրված էր ուկրաինական ժողովրդի ուսուցչական պայքարին՝ իր ազատության և անկախության համար։ Զեկուցումներով հանդես եկան նաև դոցենտներ Ա. Ներսիսյանը, Հ. Սալախյանը և պրոֆ. Ռ. Հովհաննիսյանը։

Մեծ հետաքրքրությամբ լսվեց Հ. Սալախյանի զեկուցումը՝ հայ ուկրաինական գրական կապերի մասին։ Զեկուցողը մանրամասն կանգ առավ այն կապերի վրա, որոնք ստեղծվել են Մոսկվայի իշխանության տարիներին սովետահայ և ուկրաինացի գրողների միջև։ Այդ կապերի շնորհիվ բեղմնավոր աշխատանք է կատարված զեկուլիտական գրականության թարգմանության գործում՝ ինչպես հայ, այնպես էլ ուկրաինացի գրողների կողմից։

Ապրիլի 28-ին Երևանում, Ա. Ապենդիարյանի անվան օպերային թատրոնում տեղի ունեցավ համաքաղաքային հանգիստավոր ժողով՝ նվիրված Ռուսաստանի հետ Ուկրաինայի վերամիավորման 300-ամյակին։ Ուկրաինական ժողովրդի նվաճումների մասին զեկուցումով հանդես եկավ Երևանի քաղաքային Սովետի

գործադիր կոմիտեի նախագահ Բ. Աստվածատրյանը։ Վերջում տեղի ունեցավ ճոխ համերգ, որի ժրագիրը կազմված էր ուկրաինացի և հայ երաժշտագետների ստեղծագործություններից։

Ուկրաինայում տեղի ունենալիք հորեյանական հանդեսներին մասնակցելու համար Կիև են մեկնել Մոսկվայի Հայաստանի կերպարվեստագետների, ճարտարապետների, գրողների, հասարակական և գիտական կազմակերպությունների պատվիրակությունները։

Ուկրաինական կառավարության հրավերով Կիև է մեկնել Հայաստանի աշխատավորների պատվիրակությունը՝ Հայկական ՍՍԻ Գերագույն Սովետի Նախագահության նախագահ Ե. Առուշանյանի գլխավորությամբ, որը կմասնակցի Ուկրաինական ՍՍԻ Գերագույն Սովետի՝ Մայիսի 22-ին տեղի ունենալիք հորեյանական սեսիային։

Ռեսպուբլիկայի աշխատավորության մեկ ուրիշ պատվիրակություն մեկնել է Մոսկվա՝ մասնակցելու Ռուսաստանի ֆեդերացիայի Գերագույն Սովետի հորեյանական սեսիային, որը կայանալու է մայիսի 27-ին։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՄԻԱՑՅԱԼ ՍԵՍԻԱ.— Մարտի վերջերին և ապրիլի սկզբներին Բաքվում տեղի ունեցավ Վրաստանի, Հայաստանի և Ադրբեջանի Գիտությունների ակադեմիաների Հասարակական գիտությունների բաժանումների միացյալ գիտական սեսիան, որին մասնակցում էին Մոսկվայի Միության Գիտությունների ակադեմիայի ներկայացուցիչները, ինչպես նաև միջին-ասիական ռեսպուբլիկաների և Դաղստանի ԱՍՍՌ գիտնականները։

Սեսիան բացեց Ադրբեջանի Գիտությունների ակադեմիայի պրեզիդենտ Մ. Ալիևը, որը շերտորեն ողջունեց ներկա եղողներին և նշեց Անդրկովկասի գիտնականների համատեղ գործունեության կարևոր նշանակությունը գիտական հարցերի մշակման գործում։

Սեսիայում լավեցին ալիքի բան 30 զեկուցումներ՝ նվիրված Անդրկովկասյան ժողովուրդների պատմության, էկոնոմիկայի և կուլտուրայի, նրանց դարավոր կապերի, սոցիալական ու ազգային աղտադրության համար մղված համատեղ պայքարի հարցերին։ Զեկուցումներ կարդացին Ադրբեջանի, Հայաստանի, Վրաստանի և Մոսկվայի գիտնականները։

ՆՈՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ԱՆԵՔՍԱՆԴՐ ՍՊԵՆԴԻԱՐՅԱՆԻ ՄԱՍԻՆ.— Հայաստանի Պետական հաստատակությունը լույս է բնծալել պրոֆ. Գ. Տիգրանովի աշխատությունը՝ նվիրված հուշակալոր հայ երաժշտագետ Ա. Սպենդիարյանի կյանքին և գործունեությանը։ Այդ գիրքը մի խոշոր ավանդ է հայ մեծ երաժշտագետի ստեղծագործական գործունեության ուսումնասիրության գործում։

Գրքի հեղինակը ամենայն խնամքով հավաքել և մշակել է Ա. Սպենդիարյանի կյանքին վերաբերող բազմաթիվ փաստաթղթեր, նյութեր, նամակներ, հիշողություններ Այդ նյութերը ցույց են տալիս այն սերտ, բարեկամական կապերը, որը մեծանուն արվեստագետը ունեցել է իր ժամանակի ուսուցիչ և հայ արվեստագետների, գրողների, հասարակական գործիչների հետ: Դրանք նոր լույս են սփռում երաժշտագետի գործունեության վրա, օգնում նոր ձևով գնահատելու Ա. Սպենդիարյանի կյանքի տարբեր ժամանակաշրջանները, ըմբռնելու նրա աշխարհայացքը, գաղափարական-գեղարվեստական սկզբունքները, ճշտելու նրա շատ աշխատությունների միտքը, գրանց ստեղծման ժամանակին ու սյարաբանները:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՆԿԱՐԻՉ ՀԱՅՈՐ ԿՈՋՈՑԱՆԻ 70-ՈՒՄՅԱԿԸ.— Լրացավ ռեսպուբլիկայի ժողովրդական նկարիչ Հակոբ Կոջոյանի ծննդյան 70-ամյակը: Իր բազմամյա ստեղծագործական աշխատանքի ընթացքում Հ. Կոջոյանը կերտել է կերպարվեստի մի ամբողջ շարք հիանալի գործեր, որոնք հարստացրել են հայ կերպարվեստի գանձարանը: Առանձնապես աչքի են ընկնում նրա գրաֆիկ գործերը, ինչպես և լուսանկարները: Նրան են պատկանում վերջին 25 տարում Հայաստանում հրատարակված գեղարվեստական մի շարք գրքերի նկարչական ձևավորումները: Հ. Կոջոյանը մեծ աշխատանք է կատարում երիտասարդ արվեստագետների կրթության բնագավառում: Նա Նրկվանի Գեղարվեստական ինստիտուտի պրոֆեսոր-դասախոսներից մեկն է, որտեղ աշխատում է հիմնադրաման օրից:

Երևանի հասարակայնությունը լայնորեն նշեց անվանի նկարչի հոբելյանը: Այդ առթիվ կայացավ երեկո, որը կազմակերպել էին Հայկական ՍՍՌ Կուլտուրայի մինիստրությունը և Նկարիչների միությունը: Հոբելյանին ողջունեցին ռեսպուբլիկայի հասարակական, գրական կազմակերպությունների, կրթական հաստատությունների ներկայացուցիչները: Ստացվել էին ողջույնի բազմաթիվ հեռագրեր Սովետական Միության շատ վայրերից:

Վերջում շնորհակալական խոսքով հանդես եկավ հոբելյանը, որին ներկա եղողները ընդունեցին ջերմորեն:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՑԱՆ ՀՅՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ.— Ապրիլի վերջերին Երևան ժամանեց Ֆինլանդիայի պրոֆսիթությունների պատվիրակությունը, որը Սովետական Միություն էր հրավիրված Պրոֆսիթությունների Համամիութենական Կենտրոնական Խորհրդի կողմից: Պատվիրակության կազմի մեջ մտնում էր 11 մարդ: Հյուրերը Երևանում ծանոթացան քաղաքի շինարարության և արդյունաբերական ձեռնարկությունների աշխատանքներին, եղան Արտաշատի շրջանի Դվին գյուղում, այցելեցին էջմիածին և Զվարթնոց, դիտեցին Հայաստանի մայրաքաղաքի տեսարժան վայրերը: Ամենուրեք նրանք արժանացան ջերմ ընդունելության:

Մեկնելուց առաջ պատվիրակության անդամները հրույց ունեցան մամուլի ներկայացուցիչների հետ, որի ընթացքում հայտնեցին իրենց գտնականությունը Երևանում կատարվող հակալական շինարարության, հայ ժողովրդի ստեղծագործական նւանդի ու կարողությունների վերաբերյալ և խնդրեցին մամուլի միջոցով հայտնել իրենց սրտառու շնորհակալությունը Հայաստանում իրենց նկատմամբ ցուցաբերված անկեղծ հյուրասիրության առթիվ:

Վերջերս Երևանում հյուր եղան նաև Անգլիայի ռուսոնոլոգիան ներկայացուցիչները: Պատվիրակությանը ղլխավորում էր Անգլիայի ռուսոնոլոգիան ազգային միության նախագահ Ֆրեդ Ջարվիսը: Հյուրերը մանրամասն ծանոթացան ռուսոնոլոգիայի գործիչների Երևանի բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում, այցելեցին քաղաքի արդյունաբերական ձեռնարկությունները և կուլտուրական հիմնարկները:

ԵՐԳԻՇԱԿԱՆ ԱՄՍԱԳԻՐ.— Սույն թվականի ապրիլից, «Սովետական Հայաստան» թերթի հրատարակությամբ լույս է ընծայվում «Ողբի» պատկերազարդ երգիծական ամսագիրը՝ գրող Հրաչյա Քուսրի խմբագրությամբ: Ամսագրի առաջին և երկրորդ համարները լայն ընդունելության արժանացան ընթերցող հասարակության կողմից:

«ՊԻՈՆՆԵՐ» ԱՄՍԱԳՐԻ 25 ՏԱՐԻՆ.— Լրացավ մանկա-պատանեկան «Պիոներ» (նախկին «Հոկտեմբերիկ») ամսագրի հրատարակման 25-ամյակը: Հայաստանի դպրոցականների այդ սիրելի ամսագիրը խոշոր դեր է կատարում մեր մատաղ սերնդի դաստիարակման գործում: Ամսագրին աշխատակցում են Սովետական Հայաստանի գրողները, բանաստեղծները, նկարիչները: Ամսագիրը սերտ կապ է պահպանում իր փոքրիկ ընթերցողների հետ: Նրանցից շատերը աշխատակցում են ամսագրին, պարբերաբար ուղարկելով իրենց նամակները, բանաստեղծությունները, ներկայումս ամսագիրը հրատարակվում է 4.000 օրինակ տպաքանակով:

ԿԻՆՈՆԿԱՐՆԵՐ ՀԱՅՈՐԵՆ ՄԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ.— Երևանում ստեղծված է մի հատուկ արհեստանոց, որտեղ օտար լեզուներով կինոնկարների բացատրական մակագրությունները վեր են ածվում հայերենի: Հայերեն մակագրություններով արդեն թողարկված է «Ուղեկալը լեռներում» ռուսական ֆիլմը: Արհեստանոցը կահավորված է առաջնակարգ մեքենաներով: Ընթացիկ տարում հայերեն մակագրություններով բաց է թողնվելու 3 ֆիլմ:

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՆՈՐ ՇԵՆՔԻ ԵՒՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ.— Անցյալ 1953 թվականին Երևանի Պետական համալսարանի նոր շենքի շինարարության համար նախատեսված բոլոր միջոցները լիովին իրացվեցին: Կատարվեցին մեծ ծավալի հողային և բարային աշխատանքներ, յուրացվեց շենքի կառուցման համար հատկացված ընդարձակ տարածությունը, տեղադրվեցին շինարարական մեքենաներ և այլն:

Այս տարվա գարնանից շինարարական աշխատանքները ծավալվել են նոր թափով: Արագորեն ա-

ուսը է տարվում Կենսաբանական ֆակուլտետի կառուցումը: Ենթերը շուրս կողմից երեսպատված է նոյնաբերյալների բաց զեղնավուն տուֆով: Նախատեսված է մինչև ընթացիկ տարվա վերջը շինարարական աշխատանքները ավարտել:

Սկզբած են համալսարանի շենքի գլխավոր հատվածի կառուցման աշխատանքները: Այս հատվածում են լինելու մեծ դահլիճը, գրադարանը, ընթերցարանը, վարչական հաստատությունները, ինչպես և մի շարք լսարաններ, փորձասենյակներ, կարիներեներ, Միաժամանակ սկսված է մի քանի այլ, օժանդակ շենքերի կառուցումը:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԱՆ ՀԱՄԱՐ.— Հայաստանի կրթական հաստատությունները և պրոֆիտուկներական կազմակերպությունները ձեռնամուխ են հղել մանուկների ամառային հանգստի կազմակերպման նախապատրաստական աշխատանքներին: Աժեն տարի այդ նպատակների համար հատկացվում են խոշոր միջոցներ:

Այս տարի Հայաստանի գեղատեսիլ ամառանոցային վայրերում՝ Մաղկաձորում, Ստեփանավանում, Կիրովականում, Նոր Բայազետում, Ախտալում, Սիվանում, Ապարանում, Դյուլագարակում հանգստանալու են նախադպրոցական և դպրոցական հասակի մի քանի տասնյակ հազար երեխաներ: Սկսվել է ամառանոցային շենքերի նորոգումը և բարեկարգումը: Հոճոխի կեսերից երեխաները կփոխադրվեն ամառանոցները:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՆՈՐ ԵՆԵՔԵՐ.— Այս տարի ռեսպուբլիկայում դպրոցական շենքերի շինարարությունը լայն ծավալ է ընդունել: Այդ նպատակի համար հատկացված միջոցները զգալիորեն գերազանցում են անցյալ տարվա հատկացումների գումարին:

Ներկայումս Հայաստանում կառուցվում է դպրոցական 21 նոր շենք: Դրանցից 6-ը կառուցվում է Երևանում: Դպրոցական նոր, զեղեցիկ շենքեր են կառուցվում Բասարգեղարում, Գորիսում, Աղիզքեղիկում, Թալինում, Մեղրիում, Մարտունիում և մյուս շրջաններում: Բոլոր շենքերը կունենան անհրաժեշտ հարմարություններ՝ մանուկների ուսման և կուլտուրական ժամանցի համար: Ցուրաքանչյուր դպրոց կունենա ընդարձակ դասարաններ, լավ կահավորված փորձասենյակներ, ֆիզիկական կուլտուրայի դահլիճ, գրադարան-հանգրձարան, հանդիսարան, փորձերի համար անհրաժեշտ հողամաս:

ՍԻՄՖՈՆԻԿ ՀԱՄԵՐԳՆԵՐ ԿԻՐՈՎԱԿԱՆՈՒՄ.— Երեվանի արվեստի աշխատողները սերտ կապ են պահպանում Հայաստանի մյուս քաղաքների և շրջանային կենտրոնների աշխատողների հետ: Մայրաքաղաքի թատրոնների, Հայկական ֆիլհարմոնիայի ստեղծագործական խմբերը, ինչպես և մենակատարները հաճախակի և ցանկալի հյուրեր են լինում և Ռեսպուբլիկայի ամենահեռավոր շրջանային կենտրոններում: Վերջերս Կիրովականում համերգներով հանդես եկան Հայաստանի Պետական երգչիկ խումբը, Ալեք-

սանդր Սպենդիարյանի անվան Կվարտետը և Հայֆիլհարմոնիայի սիմֆոնիկ նվագախումբը: Սիմֆոնիկ նվագախումբի համերգները տեղի ունեցան քաղաքային թատրոնի շենքում և Ալեքսանդր Մյասնիկյանի անվան քիմիական գործարանի ակումբում: Նվագախումբը, դիրիժոր Ի. Խարաջանյանի ղեկավարությամբ կատարեց հատվածներ Պ. Չայկովսկու, Գլինկայի, Գուներոյի, Արամ Խաչատրյանի և մյուս երաժշտագետների ստեղծագործություններից:

Համերգները, որոնց ներկա էին մեծ թվով հանդիսականներ, անցան մեծ հաջողությամբ:

ՐՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ.— Անցյալ 1953 թվականին Հայաստանի արդյունաբերական ձեռնարկությունների, հիմնարկությունների և տեղական Սովետների կողմից կառուցվել և շահագործման են հանձնվել 60.000 քառակուսի մետր ընդհանուր տարածությամբ բնակելի շենքեր: Բացի այդ, քաղաքների բնակչությունը Պետությունից ստացված վարկերով կառուցել է 1.500 մասնավոր տուն՝ 57.000 քառակուսի մետր բնակելի տարածությամբ:

Ընթացիկ 1954 թվականին բնակարանային շինարարության համար կատարվող հատկացումները կըրկնակի չափով գերազանցում են անցյալ տարվա հատկացումները:

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐԻ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԳՅՈՒՂԻՆ.— Հայաստանի ճարտարապետների միություն վարչությունը կազմել է հատուկ բաժին, որը նպատակ ունի օգնել ռեսպուբլիկայի գյուղական վայրերում կատարվող շինարարությանը: Բաժինը, որի մեջ մտնում են հմուտ ճարտարապետներ, քննության են առնելու գյուղական վայրերում կատարվելիք ամեն տեսակի կառուցումների նախագծերը, տալու է իր ցուցումները և ներկայացնումները, ինչպես նաև օգնելու է պատրաստելու օրինակելի նախագծեր: Բաժնի աշխատանքներին մասնակցում են գյուղատնտեսության մասնագետներ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԵՐԸ.— Հայաստանի հանքային ջրերը՝ «Ջերմուկ»ը, «Արզնի»ն, «Դիլիջան»ը մեծ համբավ ունեն ոչ միայն ռեսպուբլիկայում, այլև նրա սահմաններից շատ հեռու: Ընթացիկ տարվա վերջին 3 ամսում Մոսկվա, Լենինգրադ, Տաշքենդ, Կիև, Սվերդլովսկ և Սովետական Միության այլ վայրեր են ուղարկված ավելի քան 130 վագոն հանքային ջուր (շեղանակ):

Այս տարի հանքային ջրերի թողարկումը զգալիորեն աճելացվում է: Արտադրվելու է 17.000.000 շիշ «Արզնի» կամ 4.000.000 շշով ավելի քան անցյալ տարի: Ավելացվում է նաև «Ջերմուկ» ու «Դիլիջան» թողարկումը: Մինչև տարվա վերջը շահագործման կհանձնվի «Ջերմուկ» հանքային ջրի թողարկման գործարանը, որը տարեկան կարող է տալ մինչև 10.000.000 շիշ ջուր: Գործարանում բոլոր արտադրական գործողությունները մեքենայացված են:

ՀԱՄԱՐԱՀԱՆԴԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՎԱՆԳԱԿԻ ՈՌՈԳՈՒՄԸ.—

Համալուրի բարձրավանդակը (Ալավերդու շրջան) կլիմայական տեսակետից չափազանց նպաստավոր է մերձարևադարձային կուլտուրաների զարգացման համար: Սակայն ոռոգման ջրի սակավության պատճառով մշակվող կուլտուրաները բարձր բերք չեն տալիս:

Այս տարվա գարնանից սկսվել են այդ բարձր բարձրավանդակի ոռոգման աշխատանքները: Այդ նպատակով խուռ ձորում, Դեբետ գետի ափին կառուցվում է ջրհան կայան, որն աշխատելու է էլեկտրականությամբ: Ոռոգման ենթակա տարածություններում անց կան կացվելու ջրանցքներ: Այս ամառ կայանի միջոցով ոռոգվելու են ձիթապտղի, թուզի, հոնջի և մերձարևադարձային այլ կուլտուրաների այգիները:

ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆՆԵՐԻ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄԸ.—

Հայաստանի շրջանային կենտրոնները տարեցտարի բարեկարգվում և ընդլայնվում են: Պետությունն այդ նպատակների համար հսկայական միջոցներ է հատկացնում: Այս տարի ռեսպուբլիկայի 28 շրջանային կենտրոններից 17-ում կառուցվում են բնակելի խոշոր շենքեր, չհաշված անհատական բնակարանային շինարարությունը: 12 շրջանային կենտրոններում կառուցվում են արտադրական նոր խոշոր ձևարկություներ: Նոր Բայազետում և Թալինում կառուցվում են նոր հյուրանոցներ, իսկ Իջևանում, Հոկտեմբերյանում, Շամշադինում, Բասարդեշարում և Միկոյանում՝ ջրմուղներ: Ընթացիկ գարնան շրջանային կենտրոններում տնկվել է մի քանի հարյուր հազար ծառ, 36 հեկտար տարածության վրա ստեղծված են պուրակներ ու ծաղկանոցներ: Այս տարի հիշյալ վայրերում սալահատակվելու և ասֆալտապատվելու է ավելի քան կես միլիոն քառակուսի մետր տարածություն:

